

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА
УЧАСНИКАМ АТО

Рівень освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 2 від «27» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Соціально-психологічна допомога учасникам АТО
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 28 год. Практичні заняття – 32 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу – розкрити сучасні наукові концепції, поняття, методи й технології соціально-психологічної допомоги; ознайомити здобувачів освіти з видами, формами, методами, техніками надання соціально-психологічної допомоги учасникам АТО та членам їхніх сімей.

Завдання курсу:

- узагальнення та інтеграція форм і методів допомоги учасникам АТО та членам їхніх сімей в соціально-психологічній парадигмі;
- проаналізувати сучасні наукові концепції, поняття, методи й технології соціально-психологічної допомоги;
- сприяти оволодінню здобувачами освіти знаннями з основ соціально-психологічної допомоги учасникам АТО та членам їхніх сімей;
- ознайомити здобувачів освіти з видами, формами, методами, техніками надання соціально-психологічної допомоги учасникам АТО та членам їхніх сімей;
- сприяти набуттю здобувачами освіти компетентностей відповідно до освітньої програми.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних

теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності

СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян/сімей, які опинилися і складних життєвих обставинах.

СК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси осіб/сімей.

СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації осіб у сучасному суспільстві.

СК 22. Здатність оперативно вирішувати нестандартні (кризові) ситуації і вживати заходи адекватні ситуації в межах своїх повноважень.

Програмні результати навчання

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 22. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

РН 23. Конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Загальні та теоретичні питання соціально-психологічної допомоги			
1.	Загальні питання соціально-психологічної допомоги, її види, етапи, технології.	Знати види, етапи, технології соціально-психологічної допомоги.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
2.	Теоретичні питання соціально-психологічної допомоги.	Знати сутність, види соціально-психологічної допомоги, її специфіку та принципи. Формувати вміння дотримуватися принципів соціально-психологічної допомоги у майбутній професійній діяльності.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
3.	Кризові стани і психологічна допомога при них. Афективні розлади.	Знати особливості кризових станів особистості. Розрізняти поняття «криза», «стрес», «психотравма», «посттравматичний стресовий розлад».	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічна допомога учасникам АТО			
4.	Аналіз основних проблем ветеранів АТО на сході України, які спіткають їх після повернення із зони проведення бойових дій.	Вміти виявити та описати основні проблеми, що турбують ветеранів АТО після повернення із зони бойових дій.	
5.	Актуальні проблеми	З'ясувати рівень обізнаності, досвід користування та	Опрацювання лекційного

	соціально-правового статусу осіб, постраждалих під час проведення АТО.	задоволеність державними програмами та пільгами, що спрямовані на підтримку учасників АТО та їхніх сімей.	матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
6.	Проблеми соціального захисту учасників АТО.	Аналіз сучасного стану вирішення проблем забезпечення соціального захисту учасників АТО, виявлення проблем, внесення пропозицій.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
7.	Психологічна і соціальна допомога особам, що побували в екстремальних ситуаціях.	Вміти виявляти самооцінку стану здоров'я ветеранів АТО та фактори, що, на думку респондентів, на нього впливають	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
8.	Психосоціальна реабілітація комбатантів: міжнародна та вітчизняна практика.	Ознайомлення зі стратегіями психосоціальної реабілітації учасників бойових дій (комбатантів), та пошук шляхів змін, потрібних на рівні державної політики для впровадження сучасних підходів.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
9.	Виявлення потреб учасників АТО та членів їхніх сімей.	Анкетування демобілізованих військовослужбовців і виявлення потреб сім'ї.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань

10.	Комплексна програма щодо соціального захисту та реабілітації учасників антитерористичної операції та їх сімей.	Знати про додаткові соціальні пільги учасникам АТО, шляхи їхньої реабілітації та оздоровлення, надання матеріальної підтримки. Аналіз регіональних програм.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
11.	Діяльність закладів реабілітації, оздоровлення та відпочинку учасників АТО та членів їхніх сімей.	Вміти проводити моніторинг соціального та психологічного самопочуття учасників АТО	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
12.	Соціальний супровід учасників АТО та членів їхніх сімей.	Вміти провести обстеження матеріально-побутових умов проживання сімей учасників АТО, про що скласти соціальні паспорти. За результатами таких обстежень вміти знайти шляхи вирішення їх проблемних питань.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
13.	Техніки відновлення для учасників АТО та членів їхніх сімей.	Знати техніки відновлення для учасників АТО та членів їхніх сімей, вміти застосовувати їх у практичній діяльності, у роботі з адаптації до мирного життя.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
14.	Методи соціально-психологічного впливу.	Загальна характеристика методів психотерапії та психокорекції. Методи психічної саморегуляції (нервово-м'язова релаксація, самонавіювання, аутотренінг, медитативні техніки, дихальні вправи). Методи психотерапевтичного впливу.	Підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань

		Показання та протипоказання до окремих методів психологічної корекції та психотерапії.	
15.	Застосування арттерапевтичних методів у роботі з учасниками АТО та членами їхніх сімей.	Знати основні арттерапевтичні техніки та вміти застосовувати їх у роботі з учасниками АТО та членами їхніх сімей.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	25
Контрольна робота	10
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 50 балів за написання письмового екзамену; 25 балів за поточне оцінювання; 10 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу; 5 балів – за індивідуальне завдання.</p> <p>По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих у 5-бальній шкалі оцінок на практичних заняттях множиться на ваговий коефіцієнт 5, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	Повне та послідовне розкриття питань і завдань роботи.

Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів (25+10+10+5).
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p style="text-align: center;">Література: <i>Основна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бриндіков Ю. Л. Реабілітація військовослужбовців учасників бойових дій в системі соціальних служб: теоретико-методичні основи : монографія. Хмельницький : Вид-во «Поліграфіст», 2018. 372 с. 2. Бриндіков Ю. Л. Теоретичні та практичні основи організації реабілітаційної діяльності з комбатантами : метод. посіб. Хмельницький : Вектор, 2017. 172 с. 3. Вебер Т. Травмафокус: спеціалізований психотерапевтичний метод для роботи зі стресом, травмою та хронічним болем. Харків : Litera Nova, 2020. 164 с. 4. Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Остапчук В. В. Психологічна робота з військовослужбовцями – учасниками АТО на етапі відновлення : методичний посібник. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с. 5. Кризова психологія : навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «психологія» / укл. Кривоконь Н. І. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 17 с. 6. Магдисюк Л. І., Мельник А. П. Психологія життєвих криз та кризове консультування : навч.-метод. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 100 с. 7. Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій та надання психологічної допомоги : методичні рекомендації. Миколаїв : Іліон, 2016. 224 с. 8. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію. Львів : Вид-во Українського католицького університету «Свічадо», 2014. 120 с. 9. Оніщенко Н. В. Екстрена психологічна допомога постраждалим в умовах надзвичайної ситуації: теоретичні та прикладні аспекти : монографія. Харків : «Право», 2014. 584 с. 10. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика : монографія / за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 540 с. 	

11. Психологічна допомога учасникам АТО та їх сім'ям : кол. моногр. / М. Мушкевич та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 356 с.
12. Психологія екстремальності та психопрофілактика психічної травми й суїцидальних намірів : навч.-метод. посіб. / Т. І. Дучимінська та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 236 с.
13. Титаренко Т. Життєві кризи: технології консультування. Київ : Главник, 2007. 144 с.

Додаткова

1. Актуальні проблеми соціально-правового статусу осіб, постраждалих під час проведення АТО : зб. матеріалів всеукр.наук.-практ. конф. (19 квітня 2017 р.) [упор. Журавель Я. В., Хопун О. С.; заг. ред. Семигіної Т. В.]. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2017. 96 с.
2. Кравченко О., Кучер Г. Соціальний захист учасників АТО/ООС та їхніх сімей на рівні громади. *Social Work and Education*. 2022. № 9 (2). С. 197–209. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.2.2>
3. Ми пережили: Техніки відновлення для сімей, військових, цивільних та дітей [наук. ред. Г. Циганенко]. Київ : Психол. кризова служба, 2015. 200 с.
4. Соціально-психологічна та медична реабілітація учасників АТО. А. Потіха, наук. співроб. СІАЗ НБУВ. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=858:reabilitatsiya-uchasnikiv-ato&catid=8&Itemid=350
5. Стан забезпечення прав і свобод людини у зоні проведення АТО на підконтрольних територіях Донецької та Луганської областей України. Аналітична записка. URL: <http://niss.gov.ua/content/articles/files/AZ-Prava-ta-svobod-i-ATO-ea8ca.pdf>
6. Харченко О. І., Мраморнова О. М. Проблеми ветеранів антитерористичної операції на сході України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». Вип. 37. 2016. С. 115–124.

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Сабат Наталія Іванівна

	Викладачі ЗВО України, запрошені за попереднім погодженням
Контактна інформація викладача	+380986702613 nataliia.sabat@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час занять	Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ

	<p>«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами, накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf</p> <p><i>Рекомендовані платформи:</i> українська освітня платформа Prometheus; безкоштовна освітня платформа Khan Academy; українська студія онлайн-освіти EdEra; онлайн-платформа Coursera.</p>

Викладач

Сабат Н. І.